

מדרור
המחשבה בעמוד 4
לחידור

מעייין הפרשה

כל מטרתנו בהפלת העגל היא זיכוי הרבים. קחו חלק בהפלת העגל למחנות הנפלאות שמבטיחים חכמנו זכיונם לזכר: "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו" (פרקי אבות) כל המזכה לאחרים, אותה הזכות עומדת לו ואינה סרה ממנו" (הוזהר הקדוש) מותר להדפיס, ללגס, לשכפל ולהפיץ את העגלון כנאמרו: "אין חפץ ה' כי אס בני שמזכה את הצדיקים" (חסד לאברהם)

פרשת ויקרא | תש"פ

תוכן עניינים

1. דברי תורה לפרשת השבוע.....1
2. "בניסן נגאלנו".....2
2. סיפור לכבוד שבת קודש.....2
3. ידיעות השבת.....3
3. באר ההלכה.....3
4. שאלה לפרשת השבוע.....4
4. לחידודי.....4
3. מעיין הדף היומי.....3

"ויקרא אל משה"

האלף הזעירא ב"ויקרא" באה לרמוז, כי אין לימוד התורה מתקיים אלא אצל אדם שמקטין עצמו ונוהג בענווה. "אלף" כלומר, לימוד תורה (ואאלף חכמה) מתקיים רק אצל "זעירא" מי שזעיר בעיני עצמו. כדרך שמובא בילקוט, שלפיכך זכה משה רבנו לקריאה זו "ויקרא אל משה" משום שהיה עניו ובורח מן הכבוד, באמרו: "לא איש דברים אנכי".

איש אחד בא לפני הרבי ר' בונם מפשיסחה ז"ל ושאל אותו: "הנה תמיד בורח אני מן הכבוד ואף על פי כן אין הכבוד רודף אחרי. היכן איפוא האמת שבדרכי חכמינו?"

השיב לו הרבי ר' בונם: "מתוך שאלתך משמע, שבשעה שאתה בורח מן הכבוד הרי אתה פונה מדי פעם בפעם לאחוריק, לראות אם הכבוד אחריך, ממילא כשהכבוד רואה שאתה פונה אליו, הריהו סבור שמתכוון אתה לרדוף אחרי ומיד הוא מפנה עורף ובורח מפניך..."

הכוונה שבדבר היא, שהוא בורח במתכוון מן הכבוד כדי שהכבוד ירדוף אחריו, כלומר, הוא מעמיד פנים כענו כדי שיזכה על ידי כך לכבוד יתר, ובוזה כשלעצמו הריהו רודף אחרי הכבוד.

באחת הפעמים כשנסע ה"חפץ חיים" בעיניי ישיבתו למוסקבה ביקש להסתיר ממקורביו וממיועדי את יום בואו לעיר, כדי שלא יבואו לקבל את פניו בבית

הנתיבות, לאחר הגיעו שאלו אחד המקורבים המאוכזבים מדוע מנע מהם את הזכות לבוא ולקבל את פניו וליתן לו את הכבוד הראוי לתלמיד חכם כמוהו.

כשבת צחוק על שפתיו השיב לו ה"חפץ חיים" ואמר: "אין לי כל ספק כי כבודו אוכל "קוגעל" בשבת. אם יתאווה לאכול מן הקוגעל ביום ששי תיעץ לו בודאי בעלת הבית לטעום משהו אחר בטענה כי קוגעל אוכלים רק בשבת. סיים החפץ חיים ואמר כבוד זהו קוגעל ואותו אוכלים רק ביום שכולו שבת (בעוה"ב), והיה אם מאן דהו לא יוכל להתאפק ויאכל אותו בערב שבת (בעוה"ז) יאלץ להשאר רעב בשבת..."

ומעשה במוזכר כולל בשכונת מחסה בירושלים ציווה לשמשו לך והזמן את גברת רוזנפלד שבשכונה ומסור לה שתכנס לקבל סכום כסף שמחכה עבורה ולחתום על הקבלה. נחפו השמש, התבלבל וטעה, הוא החליף את השם רוזנפלד – לזוננפלד. וירד לביתו של רבי חיים זוננפלד, רבה של ירושלים, ואמר לו שהמזכיר מבקשו שיעלה אליו.

מיד הזדרז הרב ועלה למשרד. משנפתחה הדלת תמה המזכיר: אם הרב זקוק לי למה לא שלח לקרוא לי? ענה הרב בפשטות: השמש הזמיניני אל כבודו. עד מהרה התבררה הטעות. רצה המזכיר לנזוף בשמש, אך הרב מנע בעדו באומרו כי זה עלול לקרות לכל אדם. מיד פרס בשלום ויצא מהמשרד, אולם לא לדירתו חזר, אלא עלה במעלה השכונה דפק על דלתה של גב' רוזנפלד והודיעה: מזכיר הכולל מבקש שתכנסי אליו, הגיע עבורך כסף... זאת דוגמא טובה לענווה.

נבות היזרעאלי היה אדם צדיק וישר, ההולך בדרך ה'. קול נעים וערב לאוזן היה לו, ובכל אחד משלושת הרגלים היה נבות שר ומזמר באזני כל בני ישראל שהתאספו בבית ה', והיה מנעים להם בקולו הנפלא את שהותם כל שומעיו לא פסקו מלהלל את שירתו. השבח הגדול ששבחוהו הכניס רוח גאוה בלב נבות, והוא אמר בלבו: "בחג הקרב ובא לא אעלה לירושלים כהרגלי תמיד, נראה אם ירגישו העולים לרגל בחסרוני".

לנבות היה אסור להחזיק טובה לעצמו, הן חנן אותו הבורא במתנה, קול הערב נתן לו, כדי להלל את שם ה' ולהביא יותר ויותר אנשים לירושלים לבית המקדש, כיון שרבים עלו לרגל רק כדי לשמוע אותו, ואילו עתה הוא התפאר ולא עלה לרגל, ועל כך הוא נענש ומת על ידי אחאב מלך ישראל.

המלך אחאב חשק בכרמו של נבות, שהיה סמוך לאדמותיו, והוא רצה לצרפו לאדמתו ולהפכו לגן ירק. הוא לא רצה לקחת את הכרם ללא רשות, לכן שלח את עבדיו, כשהצעתו בפייהם: "המלך חפץ בכרמך, תוכל לקבל כרם אחר או סכום כסף תמורתו".

נבות סרב למכור את כרמו, "נחלת אבותי הוא", אמר, ולא הסכים לקבל מאומה תמורת כרמו. תשובת נבות ציערה את אחאב מאוד. לעת ערב, כאשר שאלה אותו אשתו, איזבל המלכה, לסיבת פניו העצובות, סיפר לה על סרובו של נבות השכן הקרוב שלהם למכור לו את הכרם.

"אל תדאג ואל תצטער בגללו", הרגיעה המלכה הרשעית את בעלה, "אני אדאג לתת לך את הכרם!" והבטיחה לו כי רצונו יעשה.

ואכן, עוד באותו יום שלחה איזבל לקרוא לזקני ישראל וצותה עליהם לתפוס את נבות היזרעאלי, ולהעמידו מול שני עדי שקר שיעידו עליו שהוא מורד במלכות, ולכן מגיע לו גזר דין מוות.

על הפקודה חתמה המלכה איזבל בטבעת המלך, ולאחר שהיה הצו בידיהם, עשו הזקנים את אשר נצטוו לעשות, ולפני שהספיק נבות להוכיח את חפותו, תפסוהו אנשי בליעל, רשעים וחצופים, והרגוהו.

אילו היה נבות עולה לירושלים, והיה מזכה את הרבים שהיו עולים ומתכנסים לשמוע את קולו, היתה מצווה זו מגינה עליו מפני אחאב המלך, אך מכיוון שלא עלה, לא זכה ונהרג.

(פניני בית הלוי)

סיפור מאת

הרב חיים זאיד שליט"א

כח השתיקה

באחד מימי שבע הברכות של המשפחה הגענו לאחד מבני המשפחה שעשה את השמחה בביתו, ולפתע התגלתה טעות נוראה: אין אוכל. הקייטרינג שהוזמן לא הגיע.

כאשר צלצלנו לבעל הקייטרינג התברר שנפלה טעות של בעל השמחה והוא הזמין לתאריך אחר. כעת הצער והביזיון גדולים, ישנם כשלושים מוזמנים ואין אוכל. החתן והכלה בדרך וכל המוזמנים מגיעים, מה עושים?

כמובן החלו דיונים וצער גדול. כשהגעתי אמרתי: "בוא נלמד אמונה ביחד". הספר הראשון שהיה שם בספרייה היה ספר של הגה"צ הרב פינקוס, ובדיוק היכן שפתחנו דובר על השגחה פרטית, שהכול בידי ה', ומי שמתאמץ במידה זו יזכה בזכות שתיקתו ואמונתו בה'.

החתן והכלה הגיעו, וכעת צריך ליטול ידיים אבל אין למה...

בדיוק כשהגיעו החתן והכלה מצלצל חבר שלי שיש לו קייטרינג ושואל אם אני רוצה שהוא יתרום לישיבה שבה אני נמצא חמישים מנות שהכין לאירוע, ועקב אסון ל"ע ביטלו את האירוע ותרמו את כל המנות למצווה.

כמובן תוך כ-35 דקות הגיעו כל חמישים המנות לסעודת המצווה, ויאכלו ענווים וישבעו. ראו איזה כח יש לאמונה, שתיקה והבנה שכל מה שעושה הקב"ה לטובה עושה.

מספר עובדות וסיפורים אמיתיים, בענין הברכה משמירת השבת (ב')

ואמנם ליל שבת ירדו גשמים עזים בארץ, כך שהדבר היה ברור שכל הרכוש הגדול נאבד ונפסד. אולם יהודי יקר זה, ערך את שולחן השבת שלו בפנים מאירות, שר את הזמירות כרגיל, למד חומש ורש"י, ועסק באמירת תהילים כהרגלו כאילו שום דבר לא קרה ולא יקרה, כפי שאכן הורו חז"ל, שבשבת על האדם להרגיש כאילו "כל מלאכתך עשויה".

רק בצאת השבת, לאחר שהבדיל על היין, החל לבו נוקפו על ההפסד הגדול באיבוד הכמות הגדולה של מלט שעלתה לו בדמים ויגיעה רבה ועכשיו ירד הכל לטמיון. מיד נטל עגלה לנסוע למקום הבניה. אולם, כשהגיע לשם הופתע ונדהם ממראה עיניו: כל חביות המלט שלו היו מכוסות היטב בקרשים ופחים ואבנים כראוי וכיאות, ומאומה לא התקלקל!! הוא לא האמין למראה עיניו, ורצה למשש את הנס בידי. הוא תחב ידו לתוך המלט והנה הוא יבש וטוב לשימוש. מחשבה עלתה בדעתו, מי יודע אולי נשלחו מלאכי עליון לשמור על השקעתו הגדולה, ולכסות את החביות השייכות לו שלא ינזקו במטר...

רק למחרת נודע מה שקרה. חברי הנהלת "סולל בונה" שלחו פועלים לכסות את חביות המלט שלהם, אך בחשכת הלילה הגיעו הפועלים בטעות לאתר הבניה של מיודענו הקבלן, וכיסו את החביות שלו במקום לכסות את החביות של סולל בונה... וכך ניצל רכושו. (אות ישראל עמוד 262)

הכל - לאדון הכל!

והרי עובדה מתוך הספר "הכל לאדון הכל" לתולדות חיי הצדיק ר' יעקב הרמן זצ"ל:

אבא ואמא החלו את מסעם לארץ ישראל בששה עשר באוגוסט. הם היו אמורים לעגון בנמל חיפה ביום רביעי, השלושים באוגוסט. נעשו עבורם סידורים לשהות מספר ימים בביתם של הרב אלפא ורעיתו בחיפה.

בהיותם בלב ים, קיבל רב החובל הוראות להפליג בנתיב עוקף מחשש שמא מוקשו מימי הים התיכון מפאת המלחמה העומדת בפתח. במקום להגיע, כמתוכנן, ביום רביעי, עגנה האניה בנמל ביום שישי, הראשון לספטמבר, שעה אחת לפני השקיעה. שעות אחדות קודם לכן, פרצה מלחמת העולם השנייה, עם פלישת גרמניה לפולין. מגבירי קול האיצו בנוסעים לעזוב מיד את האניה. כל המטענים יפורקו על הרציף, והנוסעים אחראים לפנותם במהירות האפשרית. מהומה שלטה בכל. אבא ואמא היו מודאגים ביותר. איך יוכלו לטפל במטענם, כשעליהם לעזוב מיד את הנמל, כדי להגיע בעוד מועד לביתו של הרב אלפא?

אבא תפש במזוודה שהכילה את ספר התורה ואת הטלית והתפילין שלו, ואמא לקחה רק את תיק היד. הם פלסו דרכם ברציף ובקשו לראות את הקצין האחראי. קצין אנגלי גבה קומה האזין להסברו של אבא: "מעולם לא חיללתי שבת. להגיע לארץ הקודש ולחלל את השבת כאן - לא בא בחשבון". דמעות שטפו את לחייו של אבא. הקצין ענה בקיצור נמרץ: "רבי, פרצה מלחמה! עליך לקחת בחשבון".

כל השאלות וההיגיונות הם מהמשנה
ברורה ושולחן ערוך (אורח חיים)

הלכות פת ובישולי גויים

פרק א - דין פת גויים (חלק ה')

- א. באיזה בשמים מברכים?
(סימן רצז, סעיף ב')
- ב. מה מברכים על הנר?
(סימן רחצ)

יט. לא נקראת פת בעל הבית אלא אם כן עשאה הגוי לבני ביתו, אבל אם אפה בכדי למכור דינו כדין פת פלטר שמותר כשאין פת ישראל מצוי. והוא הדין לנחתום גוי שאפה מיני מאפה לצורך עצמו, ואחר כך נתנם או מכרם לישראל שדינם כדין מאפה בעל הבית. וכן אופה גוי שאפה מיני מאפה אפילו קנאם בעל הבית מידו דינם כדין מאפה, וכן בעל הבית שאפה מאפה לצורך בני ביתו אסור המאפה באכילה אפילו קנאם נחתום גוי שלא הלכו באיסור זה אחר מי שהפת בידו עכשיו, אלא אחר האפייה.

----כללי השתתפות----

בין הפותרים נכונה תערוך הגרלה
חודשית, על 2 עלונים.

את התשובות ניתן לשלוח למייל
של השולח ובסוגרים איזה הקדשה
רוצים (לע"נ/ להצלחת/ לרפואת/ לזיווג
הגון/ וכו', ופלוני/ת בן פלוני/ת).

כ. אף על פי שנתבאר לעיל שלדעת מרן ז"ל מותר מעיקר הדין לאכול פת נחתום כשאין פת ישראל, או אפילו כשיש פת ישראל וקיים אחד מארבעת האופנים הנ"ל, מכל מקום יש מחמירים על עצמן שלא לאכול כלל פת נחתום גוי כל השנה, או לכל הפחות בעשרת ימי תשובה, ובפרט בזמנינו שאין לקנות לחם, לחמניות, פיתות, ריקקים וכיוצא בזה ממאפיות שאין עליהם השגחה, כי מלבד החשש של אפיית גויים, יש לחוש שמערבים בהם שומן מן החי או שמרחו על תאי התנור והתבניות שומ"ח. וכן יש שמערבים בלחם חלב, אבקת חלב או יין נסך בכדי להטעימו. וכן יש חשש בקמח מגידולי א"י שלא קיימו בו המצוות התלויות בארץ תרו"מ ושביעית. וגם יש פוסקים שכתבו שיש לחוש לתולעים שבקמח במקומות החמים, כשלא מנפים את הקמח. וגם יש עוד הרבה מרכיבים חדשים שמשמשים בהם במאפיות להתפחת הלחם ולהשבחת טעמו והעשרתו ובכולם יש חששות של כשרות. לכן אף שלחם שעשאו פלטר הותר, בימינו אין לקנות לחם משום פלטר ללא בדיקת מרכיבי הלחם וכשרותם, ובמקום שאפשר אין לאכול לחם כי אם בהכשר והשגחה מוסמכים.

**תשובות לשאלות אלו אפשר לשלוח
עד ראש חודש אייר (תשובות
שיגיעו אחרי הזמן לא השתתפו
בהגרלה!)**

הזוכה החודש:

משה קליגר

כא. מי שאינו נזהר מפת של גויים ונתארח אצל אדם הנזהר מפת גויים, ועל השלחן יש פת ישראל ופת גויים, והפת של גויים יפה יותר מפת ישראל, רשאי בעל הבית לבצוע על פת הגויים היפה יותר, וכיון שהותרה הפת לבצוע עליה הותרה לכל הסעודה. וכן מי שנזהר מפת של גויים מותר לו לאכול בקערה אחת עם מי שאינו נזהר מפת של גויים, ואף על פי שטעם פת גויים מתערב בפת ישראל או ברוטב באופן שאם יטביל אחר כך פתו יהיה בו טעם של פת גויים, אינו חושש שלא גזרו חכמים על טעם הפת אלא על הפת עצמה.

כב. מי שנזהר מפת של גויים ואוכל עם שני אנשים או יותר שאוכלים מפת של גויים, מותר לו לאכול מפתם מפני שיש לחוש שאם לא יאכל משלהם יבואו ח"ו לידי איבה וקטטה. ודוקא אם הם ישראלים, אבל אם הם נכרים אסור לאכול מפתם אף אם יש חשש איבה.

כג. מי שנזהר מלאכול פת פלטר כשיש פת ישראל לפניו והוא בדרך, אם הוא יודע בבירור שיכול להשיג פת של ישראל עד ד' מילין (שהם 72 דקות) בכיוון הליכתו, ימתין מלאכול פת עד שיגיע למקום שיש פת ישראל, במה דברים אמורים כשהתחיל לילך ומשם עד מקום חנייתו יש 72 דקות, אבל אם חנה במקום אחד אף על פי שממקום זה לחניה הבאה שיש בה פת ישראל יש 72 דקות, מכל מקום הרי עכשיו אינו הולך לשם ואין צריך לחכות אלא אם כן מצויה פת ישראל במרחק שאינו עולה על 18 דקות הליכה. וכן אם אינו הולך באותו כיוון או שהפת של ישראל מאחוריו ויצטרך לחזור לאחוריו, אינו צריך ללכת אלא 18 דקות. ואין חילוק בכל זה אם הולך או נוסע במכונית שלעולם מחשבים לפי משך זמן הנסיעה ולא לפי המרחק. והוא הדין אם היהודי יושב בביתו שאין צריך לילך 72 דקות, שדינו כחוזר לאחוריו שמספיק 18 דקות, ואם מרחק ההליכה גדול מ 18 דקות מותר לו לאכול מאפה שאפאו גוי.

כד. מי שהיה בדרך ואכל פת גויים בהיתר (כפי שנתבאר בסעיף הקודם), והגיע לביתו בשעה מאוחרת בלילה ונשארה לו פת גויים ממה שקנה בדרך, ואין באפשרותו להשיג פת של ישראל כיון שהחנויות סגורות בשעה זו, מותר לו לאכול מפת גויים שהביא עמו מהדרך. מכל מקום אם יש לו פת ישראל בביתו, יאכל פת ישראל, אף על פי שעל ידי זה תלך פת הגויים לאיבוד, ואין לחוש בזה לאיסור של "בל תשחית".

מעייין הדף היומי

מסכת שבת דף יז

עמוד ב

שאלה:

בדף היומי השבוע (דף יז ע"ב) למדנו שגזרו חכמים על יינם של נכרים משום בנותיהם. וכתבו הפוסקים שהמחלל שבת בפרהסיא גם כן דינו כנכרי לענין זה. ורצינו לשאול בענין זה:

א', כשמגיע אורח לאירוע - כגון לחתונה וכדו' - ובעל הבית יודע שהאורח אינו שומר שבת, האם מותר לכבד אותו בכוס יין, או שמא הוא כמכשיל אותו בשתיית יין נסך?

ב', מצוי היום מאוד שלוקחים מלצרים שאינם שומרי שבת ודורשים מהם לחבוש כיפה לכבוד האירוע, כך שאי אפשר להכירם אם הם שומרי תורה ומצוות, ואם כן האם מותר למסובים בחתונה לשתות יין, או שיש לחשוש שהמלצרים הם מחללי שבת והיין יין נסך?

תשובה מאת הגאון האדיר רבי עמרם פריד שליט"א:

לשאלה א' - מבואר בגמ' חולין (פז.). במעשה שבא צדוקי לרבי ורבי נתן לו לשתות כוס של ברכה, ובפשוטו צדוקי אוסר יין במגעו, ואם כן מוכח שאין איסור ליתן יין למי שיאסור על עצמו היין בשתייתו. והטעם בזה, כיון שטעם גזירת חז"ל היתה כדי להתרחק מחברתם, וכאן זה לא שייך, שהרי אי אפשר לומר שהצדוקי יתרחק מעצמו. אך יש לדון בזה אם אכן צדוקי אוסר יין במגעו. ולמעשה יש להקל בזה, ועיי' ברמב"ם פ"ג מהל' ממרים. ובאם אינו שומר שבת יש יותר מקום להקל בזה, כיון שכל הדין שמחלל שבת בפרהסיא נידון כמומר ודינו כגוי לכל דבריו (רמב"ם פרק ל' מהל' שבת) אינו אלא כלפי אחרים, אבל כלפי עצמו הוא חייב בכל המצוות כישראל, לכן למעשה יש להקל לתת יין למי שאינו שומר שבת.

לשאלה ב' - מבואר בשו"ת הרשב"א (חלק ז' סי' קע"ט) ובשו"ת הריב"ש (סי' ד') שמומר לחלל שבת בפרהסיא יינו יין נסך, והביאו בב"י (יו"ד סי' קי"ט) ובדרכי משה (סי' קכ"ד). אך תינוק שנשבה לבין הגויים ואינו יודע תורת ישראל הרי הוא כישראל לכל דבר ואינו אוסר יין במגעו. ואלו שאינם שומרי תורה ומצוות בזמננו יש להסתפק אם דינם כתינוק שנשבה או שדינם כמומרים, ואכמ"ל. ואם בפני רב חשוב אינם מחללים שבת אין דינם כמומרים (עירובין סי' ושו"ע או"ח סי' שפ"ה לענין עירוב, ונראה דה"ה לנדון דידן). ובמקום ספק אזלינן לקולא (יו"ד סי' קי"ג סעי' י"א), ואת היין שנשאר בבקבוק (לא היין שנמזג על ידי המלצר אל הכוס), ודאי אפשר לשתות לכתחילה. (מתיקות הדף היומי גיליון 7)

שאלה לפרשת השבוע

מכאן אמרו כל ת"ח שאין בו דעת נבלה טובה הימנו. תדע לך שכן הוא, צא ולמד ממשה אבי החכמה, אבי הנביאים, שהוציא את ישראל ממצרים ועל ידו נעשו כמה נסים במצרים ונוראות על ים סוף ועלה לשמי מרום והוריד תורה מן השמים ונתעסק במלאכת המשכן ולא נכנס לפני ולפנים עד שקרא לו שנא' "ויקרא אל משה", [ויקרא רבה א' ט"ו].

למה תלמיד חכם שאין בו דעת חומרתו רבה עד כדי שנבילה טובה ממנו? מדוע באו הנשים תחילה?

בין הפותרים נכונה תוגרל הקדשה על ארבעה גליונות, שם הזוכה יפורסם בגליון הבא בעז"ה.

את התשובות ניתן לשלוח למייל kun.y@inn.co.il עד יום רביעי בשעה 16:00 (תשובות שיגיעו אחרי הזמן לא ישתתפו בהגרלה!) יש לציין את שמו של השולח ובסוגרים איזה הקדשה רוצים (לע"נ/ להצלחת/ לרפואת/ לזיווג הגון/ וכו', ופלונת/ בן פלוני/ת).

בעז"ה נביא מהתשובות בגליונות הבאים.

לחידודי - מדור לחידוד המחשבה

היכי תמצוי מליקה כשירה בזר?

(מקורות: זבחים סח:)